

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 9

88. ÅRGANG

15. MAI

1 9 7 6

Katolikkene i Oslo øst jubilerer

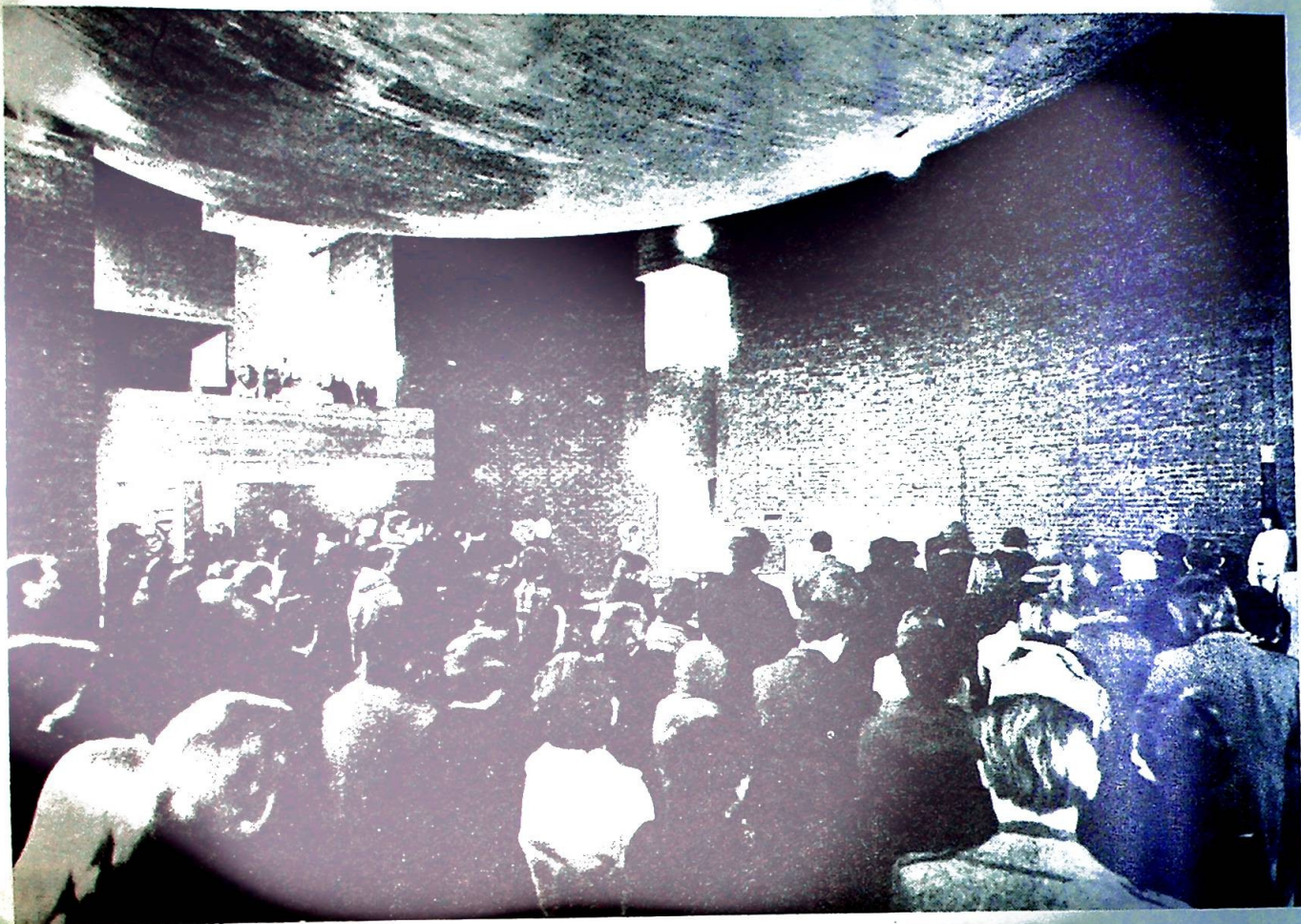
(Side 138)

En ny fremtid for ordenssøstrene

(Side 140)

Et attentat, 34 år efter

(Filmspalten)

I OSLO ØST

Se på dette bildet et øyeblikk. Det er tatt en søndag i mars i St. Hallvardkirken på Enerhaugen. Under en høymesse. En fullsatt, moderne kirke, mange yngre mennesker, småunger mellom benkene som vi ikke ser. En som sist møtte denne menigheten en morgen i bakgården i gamle Urtegaten ville kanskje ikke engang forstå at det er den samme menigheten — så kraftig har den vokst siden den flyttet. Såpass forandret er den, så internasjonalt preget av folk av mange nasjonaliteter og hudfarver og sprog har den blitt.

Man spør seg plutselig: Hvor lenge siden er det at menigheten holdt til der nede i Urtegaten i en kirke som utenfra lignet en pen stall og som var gulvkald julenatten?

Femti år? Hundre år?

Svaret er at det er 10 år siden, 10 viktige år for menigheten som for hele bispedømmet. Og det markeres ved et jubileum og en fest lørdag den 15. mai.

*

Det store spørsmål for ti år siden var: Finner den lille flokk fra den gamle St. Hallvard i Urtegaten seg til rette i den nye kirke på Enerhaugen? Klarer vi å gjøre det nye miljø til et virkelig levende menighetssenter for våre katolikker fra de østlige drabantbyer til langt ute i Enebakk? I dag tør vi svare ubetinget ja på dette spørsmål. Det ble ikke satset for høyt den gangen. Både kirken og

menighetslokalene er snarere for trange enn for store. En vanlig søndags høymesse samler fullt hus så vel til gudstjenesten som til den påfølgende kirkekaffe. Aktiviteten har øket i de ti år som har gått. St. Hallvard er blitt noe av et begrep. Den er ikke lenger den vesle menighet fra bakgården. Den er i dag den nest største og — vi tør vel si — en av de mest levende menigheter i Oslo katolske bispedømme, sier sognepresten, pater Arno.

Kontakten som den nye kirken har etablert i disse år går langt over menighetens grenser. Antall besøkende vi har mottatt går opp i flere tusener. Det dreier seg her om skoleklasser, større og mindre grupper av arkitekter, studenter fra inn- og ut-

land, kunstnere, speidergrupper og andre foreninger og mange, mange tilfeldig besøkende. Interessen fra disse grupper fortsetter stadig. Noen lærere kommer fast hvert år med sin klasse. Og det mest gledelige er at, dette ville vi aldri ha klart hvis vi ikke hadde møtt den positive innstilling og fått den praktiske hjelp fra de aktive i menigheten. Vi er høyst takknemlige for den støtte de har gitt oss.

Det sier seg selv at ti-års dagen må feires. Lørdag den 15. mai, St. Hallvards dagen og dagen for kirkevisgelsen, blir det stor høymesse kl. 18.00 ved biskop Gran og menighetens prester. Noen musikere fra Opera- og Filharmonisk orkester har tilsagt sin medvirken. Etter høymessen blir det festmøte i menighetslokalet, forteller han.

*

Det var arkitektene Kjell Lund og Nils Slaatto som reiste denne kirken — et byggverk som har fått anerkjennelse og som har blitt vist stor oppmerksomhet ute i verden. På bygget er det dessuten festet noen små tavler som forteller om deres fremragende innsats:

**ST HALLVARD KIRKE OG
KLOSTER**

fullført 1966

er belønnet av

**A. C. HOUENS FOND
FOR GOD ARKITEKTUR**

og:

**GROSSERER HARALD SUNDTS
PRISBELØNNING FOR
I ARKITEKTONISK HENSEENDE**

**FREMRAGENDE
PRIVATBYGNING**

**OPPFØRT PÅ OSLO BYS GRUNN
ER TILDELTE DENNE BYGNING**

ÅR 1969

I denne kirke og takket være franciskanerpatrenes innsats og evner har det lyktes i den 10 års-perioden som nå har gått å skape et religiøst hjem både for de som var kjent i den gamle

En av de franciskanerpatrene som kanskje har størst ære for at det ble en kirke på Enerhaugen er pater Johan Castricum, selv i mange år sogneprest i Urtegaten. Med mot og vidsyn satset han på arkitektenes tegninger og modeller og lot seg ikke forvirre av advarende og engstelige røster. På jubileumsdagen fortjener han en spesiell hyldest og manges takk.

«stallen» og for de økende gruppene som har kommet med siden den gangen.

Det er virkelig noe å jubilere for.

*

I hele bispedømmet har disse 10 år også ført med seg skuffelser og tilbakeslag. Ofte har det vært harde år enkelte steder.

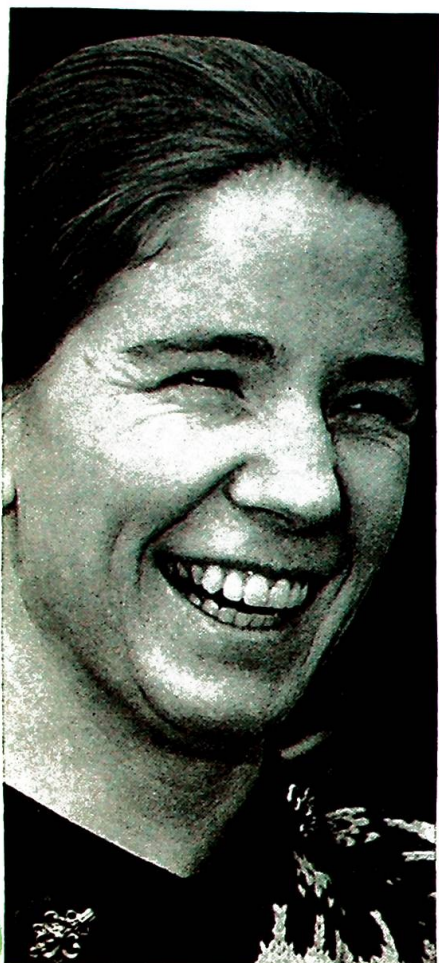
Men sterkere enn slike vanskelig-

heter virker det nye fellesskap som er skapt. Det som kanskje nettopp har blitt til i skuffelsene som lærte oss at vi alle har ansvar, at vi alle må være med på en ny måte.

En slik utvikling har visst skjedd i mange menigheter, i Fredrikstad, i Stavanger, i Bergen, i Asker og Bærum og andre steder.

Og altså som nevnt: i St. Hallvard.

A. R.

Astri, en av de yngre Josef-søstrene, gjennomgår for tiden socialskolen, lever i en liten kommunitet i Oslo — tilfeldig valgt ut, men en god representant for det nye i ordenssøstrenes tilpasning til dagens situasjon og oppgaver.

REDAKSJONELT:

MOT EN NY

Holder ordenssøstrene i Norden på å dø ut? En rapport den nordiske bispekonferanse nylig har fått laget, viser temmelig foruroligende tall. På 40 år, fra 1935 til 1975, er antallet gått ned fra 830 til 557 søstre i Danmark, i Norge fra 502 til 431, og i de andre land er tendensen den samme. Fremdeles er det vel 1 300 søstre i de nordiske land, men gjennomsnittsalderen er høy, omkring seksti år, og tilgangen er liten. I årene 1935-39 var det hele 110 kvinner som gikk i kloster i Norge, men antallet sank raskt, til det i 1965-69 var nede i to, for så å stige til åtte de neste fem år. I Danmark har ikke svingningene vært så store, men antallet har sunket fra 75 i 1935-39 til seks i 1970-74. Ennå er det ingen tegn på at denne utviklingen holder på å snu, og i løpet av de nærmeste årene vil dessuten flere hundre søstre falle fra, bare på grunn av dødsfall.

Det er rimelig at ikke bare ordenssøstrene selv, men også biskopene er opptatt av denne situasjonen. Søstrenes innsats har betydd uhyre meget for den katolske kirke i Norden, og biskopene mener at de fremdeles har stor betydning for Kirkens arbeid. De ønsker derfor med denne rapporten å gjøre opp status, se situasjonen som den er, undersøke hva som er blitt gjort for å bøte på den, og prøve å fine farbare veier for fremtiden.

Flere forhold virkr sammen til å utelukke en fremtid som «ikke er annet enn en forlengelse av fortiden», heter det. I stor utstrekning må søstrene oppgi sine store institusjoner, særlig sykehusene. Rapporten sier: «Den mest grunnleggende årsak

er personalspørsmålet. . . Et sykehus, en skole krever i dag i forhold til antall pasienter og elever et langt større personale til pleie, undervisning, teknikk og administrasjon en for et århundre siden. For å kunne yte samme tjeneste måtte søstrenes antall ha økt betraktelig. Men som vi har sett, avtar det i stedet raskt.» St. Josephs hospital i København nevnes som eksempel. Der er det bare 22 søstre blant de 850 ansatte, og ikke mer enn 12 av dem er i direkte kontakt med de syke — om fem år vil det bare være seks.

Et lyspunkt i dette nokså dystre bildet er det iallfall at sykehusene ikke har samme betydning som tidligere. De syke tilbringer i dag gjennomsnittlig meget kortere tid på sykehus, og muligheten for personlig kontakt med dem og deres familie er derfor mindre. Dessuten er det katolske hospital oftest ikke lenger det eneste sykehuset, selv ikke i småbyen. Ved siden av står gjerne et stort, moderne sentralsykehus. I denne situasjonen kan det være en løsning å bruke bygningen til alders- eller sykehjem, men det også krever at man har mange nok søstre.

Skolene, som det særlig finnes mange av i Danmark, er vanligvis en mindre tyngende institusjon enn sykehusene, hevdes det. «Et mindre antall søstre kan derfor av og til ennå klare dem. Og behovet for disse katolske skolene er like stort nå som da de ble opprettet, selv fra de offentlige myndigheters synspunkt.» Når søstrene må trekke seg tilbake, er det heldigvis oftest mulig ved hjelp av legfolk å bevare skolene som katolske skoler.

Naturligvis har man forsøkt å råde bot på denne situasjonen. Man

Gunnel Vallquist æresdoktor

Forfatterinnen Gunnel Vallquist er blant de fjorten som utnevnes til æresdoktorer ved Lund universitet den 26. mai.

Gunnel Vallquist er kjent av dette blads lesere for sine teologiske og literære bidrag, og hun er kjent i hele Norden for fremragende journalistisk innsats under Det annet Vatikankonsil. I Sverige har hun i mange år stått for en humanistisk og teologisk forfattervirksomhet av stor betydning.

FREMTID

har fått ordenssøstre fra utlandet, særlig polske, men bortsett fra et par tilfelle har deres komme ikke vært til noen hjelp for de store katolske institusjoner i Norden. Det er bare små grupper på fire til ti søstre som er kommet, og de tilhører så å si utelukkende kongregasjoner som ikke tidligere er representert i de nordiske land. Dessuten er bare et fåtall av disse søstrene interessert i karitativt arbeid. De fleste foretrekker oppgaver som er mer direkte apostoliske, især i sognet, fremholder rapporten, som videre slår fast at dette forsterker en annen, allerede eksisterende tendens:

«Disse søstrene styrker den linje som allerede er trukket opp av de ordener og kongreasjoner som i lang tid har vært representert her av noen få søstre i små klostre, enten viet til et rent kontemplativt liv eller til mer direkte apostoliske oppgaver. Men det er disse som særlig i de siste tiår har hatt en betydelig tilgang på skandinaviske søstre (karmelittene i Sverige, kontemplative og aktive benediktinerinner, kontemplative og aktive dominikanerinner...)

Det bilde man da mener å kunne tegne opp av ordenssøstrenes fremtid i Norden, ser omtrent slik ut: Et betydelig mindre antall søstre, maksimum noen hundre mot 1317 i dag, som lever i mange små klosterfelleskap i stedet for de store klostre som ennå finnes. Noen få av disse vil være kontemplative, de fleste «apostoliske», — aktive i forskjellige former for sognearbeid, — religionsundervisning for barn, unge, voksne, — retretter, — undervisning i katolske skoler som ikke lenger tilhører søstrene... og dessuten noe undervisnings- og sosialarbeid som ennå er

forsømt av det offentlige — barnehaver, pleie av eldre...

«Denne utviklingen er i full gang», heter det videre, og «den reiser store problemer for ordenssøstrene i sin alminnelighet, men især for de store kongregasjoner som til nå har vært de dominerende i Norden... Det vil si at nesten tre fjerdedeler av søstrene er nødt til å gjøre en voldsom anstrengelse for å tilpasse seg...» Om dette arbeid er tungt og vanskelig, så betyr det for mer enn én kongregasjon «en tilbakevenden til den opprinnelige tanke med arbeidet her i Norden, og dermed til kongregasjonens spesielle nådegave», sier rapporten.

Disse problemene har ikke truffet ordenssøstrene uforberedt. De siste 10-20 år har det vært gjort et målbevisst arbeid for å informere og utdanne søstrene. Tilpasningsarbeidet er altså kommet i gang, men hvor langt det er kommet, skifter både fra land til land og især fra kongregasjon til kongregasjon. Som eksempel nevnes det som er blitt gjort av St. Joseph-søstrene i den danske og islandske provins, i alt 283 søstre. Tidligere fikk søstrene en god yrkesutdannelse, de fleste som sykepleiere, og en svært sparsom teologisk opplæring. I dag satser man på å gi så mange som mulig iallfall et ettårig teologisk kurs i utlandet. Senere følges dette opp med studidager og studiesirkler hjemme. Dessuten får søstrene en langt mer variert yrkesutdannelse, alt etter de oppgaver de kan få i fremtiden, for eksempel: fritidspedagogikk, religionspedagogikk, psykologi, ergoterapi, geriatri... Deres provinsialforstanderinne skriver: «Vi arbeider energisk på våre «unge» søs-

(Forts. side 150)

En
klown

Man skal forsake djevelen, men man bør kanskje ikke tjene to flasker rødvin på affæren?

Det er det ene problemet.

Det andre som forresten mer er en stille følelse av ubehag er at den som måtte gi meg rødvinen var en katolsk prest.

La meg forklare noe av dette:

Den gode pastor og jeg er like opptatt av britisk fotball. Og da cupfinalen skulle spilles på Wembley veddet vi om resultatet, den som tapte skulle gi den andre to flasker av den billigste rødvinen.

Han holdt på Manchester United, jeg på Southampton.

Klengenavnene på disse to lag er for Uniteds vedkommende *The Red Devils*, for det andre *The Saints*. De røde djeverler og helgnene.

Heldigvis, på mange måter, vant de gode krefter, *The Saints*. Og jeg fikk mine flasker.

Men etterpå har jeg altså tenkt på dette veddemålet.

Burde for det første i all anstendighets navn ikke han holdt på *The Saints*?

Og for det annet:

Ble han lurt?

Han vet jo fra seminaret at helgner alltid vinner.

Eller er det slik at han i sitt arbeide senere har sett at det går litt opp og ned, og at han i et øyeblikks svakhet satset på sin dystre viten?

ST.OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 60,— PR. AR

En katolsk mening om saken

Kirken blir ofte anklaget for å vise unnfalleshhet når det gjelder spørsmål om våpenindustri og krig, men bare de siste månedene har det skjedd mange ting som viser både rustningskappløpet og den stadig økende vold, og at den tar et klart standpunkt. Bortsett fra pavens årlige fredsbudskap kan vi nevne at erkebiskopen av Paris, kardinal Marty, offentlig er kommet med kraftig kritikk av Frankrikes våpeneksport, og at en annen fransk kardinal, Guyon, har gjort seg til talsmann for nedrustning. I England har komiteen for Fred og Rettferd etter oppdrag fra landets bispekonferanse levert en analyse av verdens våpenindustri og våpenhandel, og den nederlandske bispekonferanse tar i et nytt dokument opp samme problem. Det er dette brev vi her har valgt å gjengi i utdrag.

De nederlandske biskoper sender ut denne erklæringen for å minne om at i debatten om nedrustning og sikkerhet bør moralske hensyn stå i sentrum.» Derfor er det i dag, mener de, grunn til å gjengi Konsilets ord fra 1965 med enda større ettertrykk:

«Menneskeslekten har i våre dager nådd et kritisk punkt i sin modningsprosess, fordi de ennå ikke har frigjort seg fra de fryktelige ulykker og trengsler krig og krigstrusler har ført med seg. På samme tid som den nærmer seg en enhet som den overalt blir seg mer bevisst, står den, så lenge ikke alle med fornyet sinn omvender seg til den sanne fred, maktesløs overfor sin oppgave, nemlig å bygge opp en menneskeligere

RUSTNINGS- KAPPLØPET

verden for alle på hele jorden. Derfor lyser Evangeliets budskap, som ikke bare tilsvarende menneskets høyeste streben og lengsel, men dessuten saligpriser fredsstifterne «fordi de skal kalles Guds barn», desto sterkere i vår tid.» (Kirken i verden av i dag, 77).

Selv om de er klar over at de ikke kan behandle dette vanskelige emnet på en uttømmende måte, håper biskopene likevel å kunne hjelpe folk til å gjøre seg opp en egen mening om en sak alle har ansvaret for.

Rustningskappløpet

Den nederlandske bispekonferanse påpeker at kapprustningen har fortsatt med uforminset fart de siste ti år. «Siden begynnelsen av sekstiårene har verdens forsvarsutgifter økt til det dobbelte — til omkring 250 billioner dollars i året. Åtti prosent av denne summen brukes av industrilandene i øst og vest, men utviklingslandenes andel øker stadig. Antall strategiske atomvåpen i USA og Sovjetunionen er blitt fordoblet siden åpningen av SALT-forhandlingene i 1969. De to land rår nå til sammen over mer enn 10 000 slike våpen og kan etter SALT-avtalen ha op til 30 000. Man hadde håpet at terrorbalansen mellom supermaktene skulle føre til en viss stabilitet, men den har ikke kunnet hindre større væpnede konflikter. Dessuten er den bare i liten grad blitt utgangspunkt for kontroll og nedrustning, trass i de avtaler som er blitt undertegnet»,

sier biskopene som videre fremholder:

«Det ligger i selve rustningskappløpets natur at disse maktene fortsetter å føle seg sårbare, at de fortsetter å mistro hverandre og forkaster enhver tanke på å skulle stå tilbake for den annen part. En slik rustningspolitikk kan visselig ikke få noen av partene til å tro at den annen side ikke streber etter å sikre seg et avgjørende overtak.» Resultatet er at verden «mer og mer blir et lager for høyt utviklede våpen.» Mange sammenvirkende krefter holder rustningskappløpet i gang, mener biskopene, og de nevner spesielt tre årsaker: de politiske, de økonomiske og de tekniske. Men den egentlige årsak ligger dypere, hevder de: «Rustningspolitikken kommer av mistillit og frykt og skaper i sin tur de samme følelser. Overfloden av våpen i verden er et tydelig bevis på at menneskene er ute av stand til å leve i fred med hverandre. Slik viser det ondes nærvær i verden seg», sier biskopene, og de minner om at rustningskappløpet setter menneskehetens liv i fare. Folkene fristes til å bruke våpen for å erobre eller forsvare de rikdommer som er så ulikt fordelt, penger og energi sløses på våpenindustri, mens man mangler midler til et virkelig effektivt fredsarbeid.

«I de siste årene er vi også blitt klar over at rustningskappløpet ikke kan sees adskilt fra de problemer som knappheten på råstoffer og energi reiser», heter det. «Rustningsindustrien sluker energi og uerstattelige råstoffer og skaper derfor store pro-

blemer for verdensøkonomien. Den trusel mot menneskehetens fortsatte eksistens som væpnet vold innebærer, er nå blitt knyttet sammen med problemet med å overleve økonomisk.» Og biskopene understreker: «Det at man stadig ikke har greid å skape en verdensomspennende overnasjonal myndighet som er anerkjent av enkeltstatene og utstyrt med tilstrekkelig makt og kontrollmuligheter til å kunne sikre eller fremme rettferdigheten i verden, styrker i dagens situasjon nasjonalstatenes tendens til under henvisning til sin suverenitet å ta loven i egne hender for å sikre nasjonale interesser.»

Vårt ansvar

«De to livsviktige problemer sikkerhet og nedrustning ser ikke ut til å kunne løses sammen i dagens verden», slår de nederlandske biskoper fast og påpeker at dette «i atomalderen fører til uhyggelige moralske problemer. Den fullstendige ødeleggelse som nå er mulig, betyr en stor økning av den usikkerhet og mangel på moralsk sans som henger sammen med svakhetene ved det moderne samfunn. Vold og rustninger har nå nådd slike høyder at det virker som vi bare kan være maktesløse tilsku-

ere», sier biskopene videre, og de mener at selv mange kristne føler det slik, men «den kristne samvittighet kan ikke bringes til taushet.»

«I det annet Vatikankonsils ånd ville vi gjerne fremkalle en slik motvilje mot våpen og vold at den kom til å bestemme både vår egen og samfunnets adferd», erklærer de nederlandske biskoper som understreker at en selvstendig, moden dømmekraft og ansvarsfølelse er uhyre viktig i dag. «Jo mer utviklet disse egenskaper er, jo mer vil vi se vår samhørighet med verdenssamfunnet», mener de. «Vi kristne har et ansvar som vi uten tvil deler med mange andre, men som vi ikke bare kan skyve over på de andre, så viktig er det i dag å arbeide for å skape fredeligere og mer rettferdige forhold i verden.»

De nederlandske biskoper er klar over at de kristne har forskjellige meninger om hvordan man best kan arbeide for freden. «Noen mener at de kristne er kalt til å bruke ikke-voldsmetoden, fordi Evangeliet oppfordrer oss til å etterligne Kristus på korset. Andre sier av samvittighetsgrunner nei til bruk av eller trusel med moderne masseødeleggende våpen. Etter deres oppfatning er våpenbruk bare tillatt for å oppnå frihet, der ingen annen mulighet finnes. En-

delig er det de som ut fra moralske grunner mener det er galt å skaffe seg moderne masseødeleggende våpen, men som av moralske grunner også mener at de ikke kan fjernes over natten av den ene part. Da ville faren for væpnet konflikt bare øke, friheten ville være truet, og døren ville stå åpen for ny urett.» Men disse meningsforskjeller må ikke få lamme oss», erklærer biskopene. «Vi må se på det som bør få oss til å stå sammen: viljen til og ønsket om å få våpen og vold ut av verden.»

Til slutt forsøker de nederlandske biskoper å skissere et handlingsprogram, og de mener at første skritt på veien må være strengere regler for opprustning. «Man må prøve å bryte ut av kapprustningens onde sirkel der frykt og mistillit rår. For å greie det, må man finne frem til et forsvarssystem som tydelig viser at det eneste mål er å ha en tilstrekkelig forsvarsstyrke, noe som er nødvendig i en verden der fred og internasjonal stabilitet ennå ikke er sikret av en rettferdig ordning. Det er av avgjørende betydning at vitenskap og teknikk — og deres anvendelse til militære formål — blir bundet av visse regler», heter det videre.

Biskopene vil heller ikke helt utelukke muligheten for en ensidig nedrustning, «i den grad det er forenlig med et tilstrekkelig og effektivt forsvar av landets sikkerhet.» De drar også til felts mot den tankegang som får regjeringer til å velge masseødeleggende våpen fordi de er billigere. «At et våpen er billig, gjør det ikke mer moralsk», sier de. Men «å arbeide for nedrustning ut fra sikkerhetspolitikk i vanlig forstand, er ikke den eneste mulighet», mener de nederlandske biskoper. «Dette arbeid berører bare delvis fredsproblemene og når ikke inn til kjernen. Menneskene må lære å leve etter Evangeliets verdier og normer. Vi må lære å leve sammen i fred — på alle plan — og søke å løse konflikter på fredelig vis.»

Og biskopene fortsetter: «Dette krever at Kirken i sin forkynnelse stadig viser at den er opptatt av og
(Forts. neste s.)

BOKHYLLEN:

Et ansikt

Av KARIN GULLERUD-JOHANSEN O.P.

«Det føres endeløse diskusjoner om hvordan et massemedium som TV kan brukes til kristne formål,» skriver den engelske journalisten Malcolm Muggeridge i sin bok om moder Teresa fra Calcutta, «og man finner på en rekke knep, fra samtaler med lærde ateister og humanister til salmer i popversjon og psykedeliske effekter.» Ved å se igjen sitt tekniske nokså mislykkede TV-intervju med moder Teresa er imidlertid han ikke i tvil om svaret: «La billedskjermen vise et ansikt som lyser og strømmer over av kristen kjærlighet; en for hvem verden er intet, men for hvem muligheten til å tjene Kristus er alt; en som fra slaveriet under jeget og kjødet er blitt født på ny til Guds barns frihet. Da spiller belysning og kameravinkel ingen rolle, om bildene tas ovenfra eller i

profil, tett ved eller langt borte fra. Det spiller heller ingen rolle hvilket spørsmål som stilles, eller hvem som stiller dem. Budskapet når frem, slik det gjorde da Paulus frembar det — enda han vel hverken var spesielt talefør eller særlig vakker.»

Malcolm Muggeridges bok om moder Teresa er ikke av ny dato. Den kom så tidlig som i 1971 og er senere blitt oversatt til mange sprog — nå sist til svensk ved Lars Rooth. Det gir anledning til på nytt å la seg fange inn av et menneske som er noe helt enestående i vår tid. Muggeridge forteller at han har sett mennesker begynne å gråte da Moder Teresa gikk sin vei, selv om det var i et teselskap

der de ikke hadde hatt mer personlig kontakt med henne enn et smil. Han forstår det godt, sier han, for han har aldri truffet et menneske som er så verd å minnes.

Da Malcolm Muggeridge skulle skrive denne boken, bad moder Teresa om at den ikke måtte bli en biografi av henne. «Vår innsats er Kristi verk, og slik skal det være,» sa hun. «Vi er alle bare hans redskap, som gjør vår lille del og siden vandrer videre.» Forfatteren har etterkommet dette ønsket. Han skriver først og fremst om det arbeid moder Teresa og hennes orden, «Kjærlighetens misjonærer» gjør for «de fattigste av de fattige», og det liv de lever sammen for å tjene Kristus, i Calcutta og andre steder. Og dessuten, hvordan skulle man kunne lage en levnetsbeskrivelse av et menneske som lever så selvforbyggende? undrer forfatteren. Moder Teersa lever bare for andre, og når man spør henne om familiebakgrunn, barndom, klosterkall... bare smiler hun og svarer at hjemmet var usedvanlig lykkelig, så lykkelig at hun kvitte seg for å forlate det da kallet kom. «Men kallet vant — for godt. Hun gav seg til Kristus og gjennom ham til sin neste. Slik slutter hennes levnetsbeskrivelse, og så begynner hennes liv», sier Muggeridge. «Ved å forsake seg selv fant hun seg selv. Moder Teresa er den hun er, nettopp fordi hun forsøker å glemme seg selv.»

Likevel danner moder Teresa det naturlige sentrum i boken. Det er

Rustningskappløpet

FORTSATT FRA FORRIGE SIDE

arbeider aktivt med disse problemene. Det krever mer hjelp fra vitenskapelig forskning og oppmuntring til alle dem som på verdensplanet gjør en utrettelig innsats for fred og rettferd. Dette angår i første rekke landenes regjeringer, men de kan bare gjøre noe positivt når de fører en politikk som har folkets støtte.» Biskopene understreker kraftig hver enkelts plikt til å være politisk aktiv — «i det parti hun eller han har valgt.» For å oppnå dette er det nødvendig å vekke folk til forståelse av sitt ansvar, og den nederlandske bispekonferanse oppfordrer alle som kan, til å ta fatt på dette arbeidet. «Til syvende og sist er det bare en mektig, verdensomspennende bevegelse for nedrustning, støttet av den offentlige opinion, som kan bringe resultater,»

heter det, og de nederlandske biskoper avslutter:

«Rustningskontroll og delvis eller hel nedrustning er mulig bare hvis de forskjellige stater er rede til å forbedre forholdet seg imellom og fjerne alle årsaker til vold. Dette krever en felles innsats for å skape en rettferdig verdensordning. Denne ordning må ha en effektiv og rettferdig overnasjonal myndighet som grunnlag, og vi må håpe på og arbeide for at FN skal kunne utvikle seg til en slik myndighet. Vårt fredsarbeid vil føre til det ønskede resultat bare hvis det bunner i god vilje og et oppriktig ønske om gjensidig forståelse. Man må vise tillit og gjøre seg fortjent til tillit.»

K. G. J.

hun som inspirerer ordenens arbeid og setter det i gang, og alle henvender seg til henne. Dessuten er hun en betagende personlighet, nettopp fordi hun aldri søker seg selv. Malcolm Muggeridge legger ikke skjul på at han fra første stund tapte sitt hjerte til denne lille nonnen i sekstiårene. Hans vennskap for henne gir boken en egen varme, uten at det utarter til kritikkløs heltedyrkelse. Moder Teresas uselviske liv stiller ham overfor mange spørsmål, og boken er en dels virkelig, dels tenkt samtale med henne. Han kjenner seg tiltrukket av Kristus, kilden for hennes liv, men der er Kirken — for ham en menneskelig institusjon med en heller dyster fortid og en broget nåtid.

Efter TV-intervjuet blir det dokumentarfilm. Malcolm Muggeridge og film-teamet kommer til Calcutta, der de får følge moder Teresa og hennes søstre på nært hold, i gudstjenestene og bønnestundene i det enkle kapellet, i arbeidet blant de fattige. Muggeridge er slått av hvor usentimentalt og samtidig ømt moder Teresa omgås dem. Hun spør sine tiggere hvordan det går med «forretningen», hun skaffer sine spedalske en trykkeripresse så de kan tjene litt selv, hun inretter skoler for fattige barn, hun tar imot barn ingen vil vite noe av, hun holder ømt omkring spedbarnet fra søppelkassen, lykkelig over at

det lever — og alltid er det plass for en til. For henne er de alle mennesker med enestående, uerstattelig verdi, ikke mennesker man skal synes synd på, ikke bare mennesker som må hjelpes, men mennesker man skal gi sin kjærlighet. Det er det de trenger mest av alt. En inderengasjert i sosialt arbeid, uttrykte forskjellen mellom deres og moder Teresas arbeid slik:

Vi arbeider for et eller annet formål, moder Teresa for mennesker.

Moder Teresa, hennes søstre og brødre arbeider utrettelig, men deres innsats er som en dråpe i havet. Statistisk er resultatene knapt målbare, og hun vet det. Hun er glad for alt som gjøres av det offentlige, men erklærer at hun selv «ikke er noe særlig for å gjøre ting i stor stil.»

Hun har sitt eget, spesielle program der det ikke er mengden som teller: «Det viktigste for oss er enkeltmennesket. For å lære å elske et menneske må vi komme i nær kontakt med det. Dersom vi venter til vi får et større antall, forsvinner vi lett i mengden. Og vi kommer aldri til å kunne vise den rette kjærlighet og respekt for hver enkelt. Ansikt til ansikt, det er det jeg tror på. Hvert menneske er Kristus for meg, og eftersom det bare finnes én Jesus, er det mennesket for meg det eneste i verden akkurat da.»

Uforstyrrelig går hun sin vei —

uten å la seg uroe av diskusjonene i Kirken, som for hennes faste tro bare er overflatekrusninger. Og politikken — i dag da alt skal være politisk? Oversetteren, Lars Rooth, sa nylig: «På sett og vis virker moder Teresa nesten irriterende upolitisk — hun virker som om hun ikke forstod seg på slikt eller brydde seg om det. Men det finnes nok der, om enn i en annen form. Hun kan si: Jeg vil gi de fattige det som de rike får for penger. Og se på hennes innsats i dagens India. Det har lenge vært en stat med skrikende sosiale misforhold, delvis satt i system gjennom kastevesenet. Det er i det siste blitt et land der den ene rettigheten efter den andre undertrykkes: der er møteforbud, trykkefriheten er blitt opphevet osv.

Men ingen har våget å forby moder Teresa og hennes søstre å samle spedalske ved sine gateklinikker. Ingen våger å hindre henne i å ta døende og forlatte barn inn i sine hjem. Ingen våger å frata henne retten til i gjerning å vise sin kjærlighet til de fattigste blant de fattige og forkynne at de har rettigheter som de har fått av Vår Herre, og som ingen regjering og ikke noe menneske kan berøve dem. Men dersom hun satte seg ned og skrev politiske erklæringer, ville det være lett å ta fra henne trykkeripressene og i skrift kjempe mot hennes ord.»

I den lille boken av Malcolm Muggeridge finner vi ikke bare hans egen beretning om møtene med moder Teresa. Den inneholder også et intervju med henne og en av hennes søstre — reglene for hennes medarbeidere som er spredt over hele verden, og — ikke minst — en liten samling av hennes tanker. Der møter vi den samme jordnære og usentimentale kvinnen, men vi fornemmer også hennes brennende tro og kjærlighet. Til en medarbeider skriver hun:

«Vi vil på en spesiell måte gjøre dette året til et fredens år. For å greie dette skal vi tale mer til Gud og om Gud og mindre til mennesker og om mennesker.

(Forts. neste side)

Marxisme og kristendom

Avslutning

Det viktigste jeg har å si, er dermed sagt. Men jeg vil gjerne komme litt inn på den aktuelle sammenheng for debatten.

Marxisme er blitt et moteord. Det er «in» å kalle seg marxist, især i studentmiljøer. Man kan bare se på flommen av tidsskrifter, brosjyrer og pocketbøker med samfunnsanalyser i alvorsmettet marxistisk stil, for å konstatere at mange i dag søker sin vesentligste erfaring der om det samfunn de lever i. I 50-årene, da jeg begynte å studere, var det oplest og vedtatt hos det store flertall, også i universitetsmiljøene, at marxismen var stendød, en uaktuell og uinteressant hop av livløse doktriner. I går forkjetret, i dag høyeste mote. Jeg vet ikke hva som er verst.

Jeg nevnte innledningsvis noen av grunnene til at konfrontasjon mellom kristendom og marxisme er blitt et aktuelt tema over hele den vestlige verden. Jeg har forsøkt å sette meg litt inn i endel stoff fra dialogen mellom marxistiske tenkere og teologer. Den har utvilsomt foregått i «vennlig og saklig atmosfære», som det gjerne heter i forhandlingskommunikéene fra Kreml. Men nettopp derfor ble det så tydelig at selv i en atmosfære av god vilje, uten den vanlige fordømmende polemikk, endte partene med å stange hodene — ikke mot hverandre, men mot en

usynlig mur som skiller to vesensforskjellige livstolkninger.

Man drøftet f. eks. begrepene «transcendens» og «uendelighet». Begge parter kunne ta dem i bruk om sin egen livstolkning, men meningen pekte i vidt forskjellige retninger. Når marxistiske tenkere bruker slike for dem uvanlige ord, er det om den grenseoverskridende tendens i historiens dramatiske løp gjennom klassekamp og revolusjon, frem mot det konfliktløse samfunn som er målet for marxistenes fremtidshåp. De gir begrepene en rent immanent tolkning. Når kristne taler om «transcendens» og «uendelighet», er det derimot uttrykk for en grenseoverskridende tro som sprenger dette lukkede rom om historien. To livstolkninger som er så radikalt forskjellige, kan aldri finne noen fellesnevner, ikke engang et minste felles multiplum.

Men det er en annen dialog som er langt viktigere — Kirkens eksistensielle dialog med enkeltmennesker som søker eller har funnet den kristne tro. I mange land er det i dag endel kristne, særlig blant de intellektuelle, som kaller seg marxister, eller iallfall føler seg sterkt tiltrukket av trekk ved den marxistiske lære. Hva med dem? Har de satt seg selv utenfor det kristne fellesskap, i og med at de prøver å forene to livstolkninger som, slik jeg oppfatter det, er uforenlige?

Et ansikt

FORTS. FRA SIDE 145

La oss forkynne Kristi fred slik han selv gjorde det. Han gikk omkring og gjorde godt. Han sluttet ikke med sine kjærlighetsgjerninger bare fordi fariseerne og andre hatet ham eller forsøkte å ødelegge hans Fars verk. Han gikk ganske enkelt omkring og gjorde godt. Kardinal Newman skriver: «Hjelp meg til å spre din atmosfære, hvor jeg enn går. La meg forkynne deg uten å forkynne. Gi meg evne til å dra mennesker til deg, ikke ved det jeg sier, men ved det jeg er. La hele mitt vesen utstråle en godhet som er et levende bevis på at mitt hjerte er fullt av kjærlighet til deg.»

Våre kjærlighetsgjerninger er helt og holdent fredens gjerning. La oss gjøre dem med stadig større kjærlighet og effektivitet, hver og en i sitt daglige liv, hjemme, hos sin neste.

Det er alltid den samme Kristus som sier: Jeg var sulten, ikke bare på mat, men på den fred som kommer fra et rent hjerte. Jeg var tørst — ikke bare på vann, men på den fred som slukker lidenskapens tørst hos dem som elsker krig. Jeg var naken — jeg manglet ikke klær, men den sanne aktelse som menn og kvinner kan ha for sin kropp. Jeg var hjemløs — men lette ikke etter vegger å omgi meg med, men etter et hjerte som

forstår, som viser omsorg, som elsker.

Å være der for Kristus i vår neste, på dene måten, kan i år være et motto for kjærlighetens misjonærer og deres medarbeidere overalt i verden. La oss utstråle Guds fred, tenne hans lys og fjerne alt hat og maktbegjær som finnes i verden og i menneskers hjerter. La kjærlighetens misjonærer og deres medarbeidere, i hvilket land de de enn er, møte Gud med et smil — i hvert eneste menneske de har å gjøre med.»

Artikkelforfatteren,
stortingsmann Lars
Roar Langset.

Det er heldigvis ikke min oppgave å gi noe autoritativt svar. Jeg er bare en blant mange som kanskje er meningsberettigede om visse sider ved saken.

Jeg tror for det første at Kirken må trekke et klart skille mellom doktriner på den ene side og mennesker på den annen. En ting er marxismen som doktrine — den er etter min oppfatning klart ateistisk i selve sin struktur, og derfor uakseptabel fra et kristent synspunkt. En annen ting er at Kirken selvfølgelig er kirke for alle som søker den — også for dem som kaller seg marxister. Kristus bryr seg ikke om hva folk kaller seg, bare om hva de er. — En annen ting er også at Kirken bør vise en upartisk holdning til alle politiske bevegelser som ikke i sin ideologi eller sitt program stiller seg fiendtlig til kristendommen.

Men kristne som kaller seg marxister, burde iallfall oppleve et tankekors ved det. Det angår den enkeltes samvittighet. Selv om Kirken kan og bør veilede, er det den enkelte som må løse floken.

Her er det igjen på sin plass å trekke inn visse distinksjoner. I min omtale av marxismen har jeg holdt meg til Marx. Men ord blir ofte brukt i mange betydninger, ikke minst nøkkelordene i vår politiske terminologi. Det er

mangt som utgir seg for å være ekte marxistisk, men som ved nærmere ettersyn viser seg å være en svært personlig og fri variasjon over marxistiske temaer for egne behov. Her er det idéhistorikeren i meg som reagerer: vi står på tryggest grunn i all menneskelig kommunikasjon dersom vi bruker ordene med en viss konsekvens. Og den eneste konsekvente bruk av ordet «marxisme» er etter min mening å forbeholde det for den lære vi finner hos Marx selv. Det kan allerede by på tilstrekkelig mange vanskeligheter, for Marx er ikke alltid entydig, og i mange spørsmål tenker han ikke alltid likt. Også i så måte var han et vanlig menneske, og ikke et monument.

Jeg blir neppe spurt om råd av dem som kaller seg «kristne marxister», men om noe så merkelig skulle skje, ville jeg bl. a. sagt: Ord er selvfølgelig bare ord, men de er også bærere av en mening som binder. Og sammensetningen «kristen marxist» er unektelig velegnet til å vekke assosiasjoner om en temmelig særegen kryssning, en eien-domelig mutasjon i orienteringsevnen. Var det ikke derfor en tanke å velge en annen betegnelse, som kanskje gir bedre dekning for det dere har på hjerte, og som ikke vekker de samme assosiasjoner? F. eks. «kristen sosialist»? «Sosialisme» er forlenget etablert som et av de mest mangetydige begreper vi har, og det er derfor intet fornuftsstridig ved å kalle seg «kristen sosialist», selv om man måtte ha forsynt seg med endel håndplukkede frukter fra den marxistiske paradishave.

Men Kirkens holdning til marxismen som doktrine må være klar. Den må selvfølgelig forkaste enhver doktrine som er ateistisk i sin struktur, om den er aldri så meget på moten. Ja, kanskje nettopp det som er på moten, må den ha mot til å kritisere. På den annen side må kristne mennesker, som alle andre, kunne innta en «revisjonistisk» og eklektisk holdning også til doktriner som etter sin struktur er forkastelige, — for selv om marxismen som livstolkning er usann, kan den tenkes å inneholde del-sannheter — eller momenter som i det mindre er en nyttig utfordring til egen orientering.

Men i dag er det neppe behov for en slik formaning. Snarere kan det være behov for å minne om at kristne som

(Forts. side 149)

Treffes
på
2072 26
eller
289518

Per Rønning

Den nordiske valfart til Lourdes

26. august til 2. september 1976

8 dages flyreise med full pensjon

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, hotel MADONNA . . dkr. 1 880,—
Særpris for syge og handicappede på «Accueil N-D» dkr. 1 250,—
Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Valfartspræst: Pater G. GOMMANS C.M.
Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK 2900 Hellerup.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLODAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne,</i> Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne,</i> Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello,</i> Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>		11.00	9.30
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i> lörd.: Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.:		18.00	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
		19.00	9.30
Eikeli kirke			
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
		9.30	
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		9.00	11.00
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2		8.45	11.00
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		19.00	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29</i>			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke, Storgt. 94</i> Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene,</i> Mellomvn. 47, tlf. 81 783		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 487		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i> Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke,</i> Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

Fra katolsk presse

■ De siste månedene har det pågått et usedvanlig og enestående restaureringsarbeide på Kalvarihøyden i Jerusalem. I århundrenese løp har de kristne bygget kapeller og altere rundt det hellige stedet og faktisk reist en basilika over selve klippen. Den østlige skråningen er nå avdekket i et omfattende program som har vært ledet av arkitekten Christos Katsimibinis, en arkitekt som er utdannet både i Rom og Athen.

Man kan nå se den grå, harde overflaten av den opprinnelige klippehøyden på denne siden. Selve Kalvari som bare er vel 35 fot høy lå utenfor murene ved en vei som gikk nordover fra det gamle Jerusalem. Det var et fryktet og avskydd sted, en plass som ble brukt til henrettelser. På en annen høyde i nærheten lå en have, i den haven var Josef fra Arimatheas nye grav.

For å avdekke klippestykket var det nødvendig å rive ned mindre bygninger og brønner og grave kloss inntil den basilikaen som i året 326 ble den første kristne kirken på stedet. Det var gamle jødisk-kristne familier i Jerusalem som skal ha vist keiser Konstantin det nøyaktige sted hvor Kristus ble korsfestet.

■ Egypts president, Sadat, ble i april mottatt av pave Paul VI i Vatikanet. Paven sa blant annet:

«Dagens kristne i det moderne Egypt — og vi tenker spesielt

på landets katolikker — ønsker å samarbeide med de av muhammedansk tro til nasjonens beste. Vi ser og er glad over å kunne oppmuntre katolsk aktivitet og innsats, særlig i skolevesenet og i sosialt arbeide.»

Paven uttrykte videre håp om at dialogen mellom muhammedanske og kristne teologer vil fortsette og gjøre fremskritt i det sinnelag som bør prege alle som tilber den ene Gud — den rettfærdige og miskunnsrike.

Hvordan
abonnerer
De på
ST. OLAV?

Send et kort
med navn og
adresse til
St. Olav's
ekspedisjon,
Akersveien 5,
Oslo 1.
Merk kortet
«Ny abonnent».

Kontingent
betales når De
får et girokort.

- Paven har utnevnt 19 nye kardinaler, bl.a. erkebiskop Hume i Westminster og erkebiskop Lekai i Esztergom i Ungarn.

Marxisme og kristen- dom

(Forts. fra
side 147)

tar sin tro alvorlig, i det minste burde iaktta et minimum av skepsis overfor en lære som dømmer deres egen tro — og enhver religiøs tro — som et substansløst falskneri. Rundt om i verden i dag er det tydeligvis endel teologer som har løpetid etter fremmede ideologier, og som kunne trenge et myndig ord i den retning.

For kristendommen er prinsipielt ideologi-kritisk, i en anen og mer fundamental betydning enn Marx' ideologikritikk. Kristendommen dømmer det forsnevrende i enhver ideologi, det formastelige i ethvert forsøk på å ta patent på sannheten. Den river av oss de ideologiske brillene som får verden til å se ut akkurat slik som det passer vår tenkemåte. I så henseende bør ingen av oss føle seg trygge, enten de kaller seg «konservative», «liberalister», «sosialister» eller «marxister».

Engelske bøker:

- Louis Evely: Joy, kr. 11,70
- Chesterton: Everlasting Man, kr. 16,—
- Copleston: History of Philosophy, Bd. I-VIII à kr. 14,20
- Hardon: Religions of the World, Bd. I kr. 16,—, Bd. II kr. 11,70
- Merton: Seven Story Mountain, kr. 20,—
- » Conjectures by a Guilty Bystander, kr. 11,70
- » No man is an Island, kr. 11,70
- Fra The Fellowship of St. Alban & St. Sergius:
- The Divine Liturgy of St. Chrysostome, kr. 18,50
- Byzantine Liturgy, kr. 13,70
- Theology & Prayer, kr. 9,10
- Anthony Bloom: Meditations on a Theme, kr. 17,30
- Staretz Silouan: Wisdom from Mount Athos, kr. 22,80

Husk vårt fine utvalg i gaver til ferming og 1. kommunion: Kors, krusifikser, ikoner, billedtavler, 40 cm høye hvite lys m/Kristusmonogram, plater med gregoriansk og klassisk musikk, nydelige ting fra Tyskland, Frankrike, Italia og Belgia.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1, tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager kl. 9—14

SANKT GUDMUNDS LEGAT

Søknad om støtte fra Sankt Gudmunds legat til utdanning av katolske barn og unge, sendes Dominikanernes prior, Boks 5036, Oslo 3, innen 15. juni. Samlet sum til utdeling i 1976, ca. kr. 5 000,—.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Oslo
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Arendal
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Bergen
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Mot en ny fremtid...

(Forts. fra side 141)

tres videreutdanning, teologisk og yrkesmessig. Vi går inn i nye yrkesoppgaver og skaper nye små kommuniteter... Jeg har inntrykk av at fornyelsen av klosterlivet fortsetter rolig og harmonisk og gir oss alle et nytt håp for fremtiden, nye veier i arbeidet...»

Rapporten avsluttes med noen betraktninger av en norsk dominikanerinne, sr. Else-Britt Nilsen De er hentet fra hennes arbeid om ordenssøstre i Norge gjennom 40 år, men det understrekes at de også passer for de andre nordiske land:

«Er bildet likevel så dystert som mange vil ha det til? Egentlig har den katolske kirke i Norge en svært egenartig stilling og struktur... Dette medfører at vi må gå noe annerledes frem når vi trekker slutninger om våre hjemlige forhold enn når vi betrakter de mer «katolske land». Vi må ikke glemme at vi i lange tider har vært usedvanlig privilegert både med hensyn til antall prester og enda mer når det gjelder søstre. Det er nærmere sannheten å karakterisere den situasjonen vi tidligere har hatt som unaturlig og kunstig, enn å tro at det vil være mulig å bevare den etter hvert som den katolske kirke begynner å slå røtter i det norske samfunn.

Selvsagt er det beklagelig at tilstrømningen av ordensskall fra utlandet avtar, på den annen side er det en nokså logisk utvikling. Når ordensskallene generelt går tilbake i de land som tidligere har sendt oss mange søstre, særlig Tyskland og Nederland, får det konsekvenser også for oss. Den katolske kirkes nærvær i Norge er heller ikke et fenomen av ny dato, pionérstadiet synes å være tilbakelagt. Ordenssøstre har gjort en stor sosial innsats som det offent-

lige nå mer og mer overtar. I dag erfarer man et voksende behov for søstrenes arbeid mer direkte i Kirken. Man kan ikke mer regne med å ha hundrevis av søstre å vise til, men det er faktisk heller ikke noen absolutt nødvendighet lenger for de oppgaver som i fremtiden vil være søstrenes.

Man må på ingen måte avskrive søstrenes nærvær i landet, men det at deres antall reduseres er et resultat av den lokale kirkes sammensetning. Det blir etter hvert de norske katolikkens eget ansvar å svare på Kirkens forskjellige behov — man må komme bort fra den lykkelige, men nesten umoralske overbevisning om at det bare er å spørre i utlandet — det være seg etter penger, prester, søstre. At de katolske kristne i Norge befinner seg litt langt borte fra virkeligheten her, er neppe en urettferdig påstand.

På den annen side kan man ikke si at 35 opprinnelig norske søstre er lite — tvert om! Tenker vi på at den katolske kirke i Norge i antall troende neppe utgjør mer en et middels stort sogn under vanlige forhold, må man være godt fornøyd. Vi vet dessuten at det utenfor landets grenser befinner seg søstre som er norske. Den eneste innvending vi kan ha er at det nesten ulelukkende er konvertittene som har svart på et slikt kall.»

K. G. J.

Skandinaviske

katolikker

leser

ST. OLAV

Kunstner- meldingen

Sigbjørn Holmebakk skriver i Arbeiderbladet om «Kunstnermeldingen» og forfatterne:

På et møte i forfatterforeningen i høst diskuterte man problemene med de «illojale» medlemmer som i pressen og på annen måte angrep og kritiserte tiltak som foreningen hadde vedtatt. Kanklusjonen på debatten ble den man ventet: medlemmene må ha en selvfølgelig rett til å kritisere foreningens fagpolitiske linje.

Men like selvfølgelig er det at medlemmer i et fellesskap må pålegge seg et visst ansvar. Det gjelder særlig når uttalelser kan skape splittelse og true samholdet og solidariteten.

For «Kunstneraksjonen 74» har det vært avgjørende at grupper og medlemmer viste et slikt ansvar. Der er skapt et samarbeide av kunstnerorganisasjonene som har vært av enorm betydning og gitt gode resultater. Selv om der nok har vært kryssende interesser, har vi likevel klart å samles om det vesentlige. Når det gjaldt Kunstnermeldingen, har det hele tiden vært en forutsetning at man skulle prøve å finne frem til en samlet vurdering, etter at de forskjellige grunnorganisasjoner hadde behandlet den. Slik har det ikke gått.

Helt siden kunstnermeldingen ble offentliggjort, har enkelte kommet med uttalelser og utspill som har satt solidariteten på en hard prøve. De som har vært uenige i de ofte urimelig negative uttalelser og vurderinger om Kunstnermeldingen har i det lengste kviet seg for å ta til motmæle, for ikke å skape en oppriven- de offentlig debatt. På den måten er stort sett de negative vurderinger kommet frem til offentligheten, og dermed er det også skapt det feilaktige inntrykk at de fleste kunstnere stiller seg negativt til meldingen.

Jeg skal ikke her dele ut karakterer til Kunstnermeldingen, men noe vil jeg peke på: Vi har i alle fall oppnådd én ting, som selv de mest skeptiske mente var umulig: *Forhandlingsrett*.

Hva skjer så?

Før vi har fått anledning til å bruke forhandlingsretten, og dermed gjennom *forhandlinger* har bragt på det rene hva Kunstnermeldingen egentlig er verd, er det fra ledende folk innen Kunstneraksjonen kjørt ut

FREDRIKSTAD

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

en hets både mot meldingen og mot myndighetene, som om Kunstnermeldingen var et verdiløst, ja, et skammens dokument, en lumsk felle for å lure kunstnerne.

Disse meningsløse utfall er et klart brudd på solidaritetslinjen i «Kunstneraksjonen 74».

Det er tydelig at det nå legges opp til en strategi der «Kunstneraksjonen 74» skal bli et kampforgan hvor vi har valget mellom to linjer: *kamplinja* eller *samarbeidslinja*.

Underforstått (i den forvrølede politiske sprogbruk som nå er på mote) betyr kamplinja noe radikalt og anstendig, mens samarbeidslinja er ensbetydende med svakhet og ettergivenhet, ja svik.

Jeg tror det er nødvendig med en klargjøring av begrepene: Hvis man med kamplinja mener at vi skal kjempe for våre rettmessige krav, så skal vi selvsagt gjøre det. Mener man derimot at vi nå, etter at det endelig er skapt et rimelig grunnlag for forhandlinger, skal mobilisere kunstnere i en kampholdning og konfrontasjonslinje overfor Departementet, — la det være klart: norske kunstnere er ikke tjent med at en slik linje blir valgt. Det kan nok gi politisk gevinst for den eller den gruppe, men for kunstnerne selv vil utbyttet bli magert.

Selvfølgelig må vi innstille oss på et visst samarbeide med myndighetene. Det skulle også bare mangle. Den årelange kamp for kunstneres kår, som bl.a. Kunstnermeldingen er et resultat av, tok jo sikte på nettopp et slikt fornuftig samarbeide. Vi ønsket å få myndighetene i tale og nå har vi fått dem i tale.

OSLO

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretningen i
RUSTFRITTE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon

(02) 33 36 24

33 55 25

Telegr.adr.:

Rustfriknut

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

På det første almannamøte i «Kunstneraksjonen 74» da kravet om forhandlingsrett ble satt frem, advarte Forfatterforeningens nåværende formann mot ønsketekning. Forhandlingsrett var et politisk spørsmål, hevdet han, som bare kunne vinnes gjennom seig og årelang kamp. Vi måtte ikke klynge oss til illusjoner!

Stikk i mot disse dystre spådommer har vi fått forhandlingsrett. Den forutsetter, pr. definisjon, at vi på en rekke områder må samarbeide

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

med myndigheter og institusjoner for å finne frem til fornuftige løsninger. Men der kan aldri bli oppnådd skikkelige resultater uten en dialog (Forts. neste side)

«Attentat ved dag gry»

I mai 1942 ble den tyske «Riksprotektor» for Böhmen og Mähren, Reinhard Heydrich, såret ved et attentat i Prag. Han døde noen dager senere. 10. juni ble landsbyen Lidice utslettet som hevn — alle hus ble rasert, alle mannlige innbyggere skutt, alle kvinner sendt i konsentrasjonsleir, og alle barna til «omskolering». De siste ble sendt avsted i åpne kuvogner, og det het i transportordren at det ikke var nødvendig å utstyre dem med mat eller klær. To uker senere ble en annen landsby tilintetgjort på samme måten. De som utførte drapet på Heydrich vandt en tallmessig seier da tyske soldater fant deres skjulested i en kirke i Prag: de fikk drept et stort antall fiender før de selv bukket under for overmakten. De to siste av dem skjøt hverandre da alt håp var ute — heller det enn å falle levende i Gestapos hender.

Denne filmen er ikke for de lett-skremte — forhørsscenene på Gestapos hovedkontor er realistiske til det blodige, selv om de selvfølgelig ikke er realistiske nok. Kampscenene inne i kirken er dobbelt rystende for alle som betrakter en kirke og et alter som noe mer enn en bygning og et sted å gå i dekning bak. Når vi dertil vet at filmen er sannferdig er det å se den en direkte smertefull opplevelse, men også en opplevelse mange av oss trenger.

Det er altså ikke mer enn 34 år siden slikt skjedde midt i Europa —

og enda kortere tid siden massakren i My Lai fant sted — ja, kan vi si om oss selv med adskillig bitterhet: vi har utviklet oss langt siden Korsfestelsen.

Det problemet filmen stiller oss overfor er imidlertid ikke hvor grensen går for det barbari mennesker kan utfolde, men derimot hvor ansvarsgrensen går for våre egne handlinger. Alle anstendige mennesker måtte i 1942 finne det ønskelig å få drept Heydrich, som formodentlig var den farligste, mest intelligente og kaldest-brutale av alle nazi-lederne. Beslutningen om å likvidere ham ble tatt i London, av briter, som satt på betryggende avstand fra Gestapo. Tsjekkerne selv var rystet over ordren, for de ante hvilke følger den ville få for dem selv. De utførte den, fordi en ordre er en ordre, og vel også delvis fordi deres velbegrunnede hat og avsky for masseorderen Heydrich gjorde det vanskelig å mobilisere motforestillinger. Konsekvensen av drapet var en katastrofe for landet — bittent ironisk måtte det være for tsjekkerne å vite at både for Hitler og Himmler var Heydrich en farligere rival, det er kommet frem etter krigen at han var den eneste toppmannen i dette perverse gjenget som hadde seriøse planer om å overta Hitlers rolle.

Har man moralsk lov i en slik situasjon til å nedkalle fryktelige ulykker over et stor antall mennesker for å få drept en fiende? Hvordan skjer avveieningen av faktorer — hva er viktigst, Heydrichs død eller Lidices

Kunstnermeldingen

(Forts. fra side 151)

med myndighetene som forutsetter at også motparten har anstendige motiver; uten at der blir skapt et *noenlunde sunt forhandlingsklima*.

Det viktigste av alt: Kunstnermeldingen er ennå ikke vedtatt i Stortinget. Det burde mane oss til besindighet. Sterke krefter vil motarbeide den i og utenfor Stortinget. Hvis det inntrykk fester seg at et flertall av kunstnerne stiller seg negativt til den, kan saken bli utsatt og Kunstnermeldingen lagt på is.

Skal vi selv medvirke til dette?

liv? Løser man problemet ved å utføre attentatet med innsats av sitt eget liv? Vi har lov å forsvare oss vi blir overfalt, og det hender at det eneste logiske og rimelige i et forsvar ligger i et angrep, og at et slikt angrep ikke KAN foretas uten at sakesløse blir skadelidende, og hvor langt kan vi da gå? Skal det bli et spørsmål om grad av tillatelig skade på andre, og hvem sitter inne med grade-stokken? Svaret er ikke gitt i filmen, det er heller ikke gitt med engang-for-alle-tydelighet av Kirken, hver enkelt må finne det for seg selv, i smertelig bevissthet om at utfallet i alle tilfeller vil bli tragisk. Måtte vi bare bli spart for å måtte svare! Men filmen om Heydrich (teknisk glimrende laget, godt spill, god fotografering, sober regi) minner oss om at dette dilemmaet kan vi komme i igjen.

PER BANG

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Age Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 60 pr. år.
Kr. 30 ½ år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 70.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.